

กลวิธีการขับร้องของครุพัฒน์ พร้อมสมบัติ ในบทละครเรื่องเงาะป่า
บทพระราชนิพนธ์ในรัชกาลที่ 5 ตามแบบฉบับของ
เจ้าจอมหม่อมราชวงศ์สดับ ลดาวัลย์

The Vocal Techniques of Patanee Promsombat in *Ngo Pa*
The Royal Dramatic Text Written by King Rama V
based on the Vocal Style of Chao Chom
Mom Rajawongse Sadap Ladawan

สุพัตรา ไพพิเชษฐ^{*1} นพคุณ สุดประเสริฐ² และสุพรรณิ เหลือบบุญชู³
Supattra Paipichet^{*1} Nopphakoon Sudprasert² and
Supunnee Leauboonshoo³

บทคัดย่อ

งานวิจัยเรื่อง กลวิธีการขับร้องของครุพัฒน์ พร้อมสมบัติ ในบทละครเรื่องเงาะป่า บทพระราชนิพนธ์ในรัชกาลที่ 5 ตามแบบฉบับของเจ้าจอมหม่อมราชวงศ์สดับ ลดาวัลย์ มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1. ศึกษาการสืบทอดการขับร้องของครุพัฒน์ พร้อมสมบัติ ในบทละครเรื่องเงาะป่า บทพระราชนิพนธ์ในรัชกาลที่ 5 ตามแบบฉบับของเจ้าจอมหม่อมราชวงศ์สดับ ลดาวัลย์ 2. ศึกษากลวิธีการขับร้องของครุพัฒน์ พร้อมสมบัติ ในบทละครเรื่องเงาะป่า บทพระราชนิพนธ์ในรัชกาลที่ 5 ตามแบบฉบับของเจ้าจอมหม่อมราชวงศ์สดับ ลดาวัลย์ โดยใช้ระเบียบวิธีวิจัยเชิงคุณภาพ เลือกกลุ่มเพลงตัวอย่างแบบเจาะจงทั้งสิ้น 13 เพลง

* corresponding author, email: Supattra5063@gmail.com

¹ นักศึกษาหลักสูตรศิลปมหาบัณฑิต สาขาวิชาดุริยางคศิลป์ สถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์

¹ Postgraduate Student of The Degree of Master of Fine Arts Program in Music, Graduate School, Bunditpatanasilpa Institute of Fine Arts

² อาจารย์ที่ปรึกษาหลัก ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. สถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์

² Advisor, Asst.Prof.Dr., Bunditpatanasilpa Institute of Fine Arts

³ อาจารย์ที่ปรึกษาร่วม รองศาสตราจารย์ ดร. สถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์

³ Co-advisor, Assoc.Prof.Dr., Bunditpatanasilpa Institute of Fine Arts

จากทั้งหมด 128 เพลง เก็บรวบรวมข้อมูล โดยการสัมภาษณ์และการสังเกตจากบุคคลข้อมูล ได้แก่ กลุ่มผู้ให้ข้อมูลหลัก กลุ่มผู้ปฏิบัติ กลุ่มศิลปินแห่งชาติและนักวิชาการ นำข้อมูลมาจัดกระทำ วิเคราะห์ สังเคราะห์ และนำเสนอข้อมูลโดยวิธีพรรณาวิเคราะห์

ผลการวิจัยพบว่า 1. การสืบทอดการขับร้องของครุพัฒน์ พร้อมสมบัติ ในบทละครเรื่องเงาะป่า ได้รับการสืบทอดจากเจ้าจอมหม่อมราชวงศ์สดับ ลดาวัลย์ โดยการต่อเพลงแบบมุขปาฐะ ทั้งการขับร้องเป็นต้นบทและลูกคู่ 2. การขับร้องของครุพัฒน์ พร้อมสมบัติ พบกลวิธีการขับร้องคือ การโน้नเสียง การซ่อนเสียง การยืนเสียง การครั้น การปั้นคำ การย่อ การปรับ การเน้นเสียง และการโปรย จากจำนวน 13 เพลง ได้แก่ 1) เพลงเช่นเหล้า 2) เพลงทะเล 3) เพลงปราสาททอง 4) เพลงบหลืม 5) เพลงมอญร้องไห้ 6) เพลงฝรั่งคู่ 7) เพลงทะเลบัว 8) เพลงแปะเล่ซุ่น 9) เพลงศัพท์ไทย 10) เพลงยาวแหบ 11) เพลงโลมนอกสลักราย 12) เพลงแขกกลพบุรีสามชั้น สลับแขกกลพบุรีสองชั้น และ 13) เพลงแขกยามดึก

จากผลการวิจัยนี้ทำให้ได้องค์ความรู้ เพื่อเป็นแนวทางในการอนุรักษ์ทางขับร้องที่มีมาแต่สมัยรัชกาลที่ 5 และยังประโยชน์ต่อวงการศึกษาด้านดนตรีคีตศิลป์ไทยสืบไป

คำสำคัญ : กลวิธีการขับร้อง/ การสืบทอดการขับร้อง/ บทละครเรื่องเงาะป่า

Abstract

Research on The Vocal Techniques of Patanee Promsombat in *Ngo Pa* The Royal Dramatic Text Written by King Rama V based on the Vocal Style of Jao Jom Mom Rajawongse Sadap Ladawan have the objectives: 1. To study the succession of the Vocal Techniques of Patanee Promsombat in *Ngo Pa* The Royal Dramatic Text Written by King Rama V based on the Vocal Style of Jao Jom Mom Rajawongse Sadap Ladawan. 2 . A study of the Vocal Techniques of Patanee Promsombat in *Ngo Pa* The Royal Dramatic Text Written by King Rama V based on the Vocal Style of Jao Jom

Mom Rajawongse Sadap Ladawan. using qualitative research methods. A total of 13 songs from all 128 songs were selected by purposive samples. group of practitioners National Academic and Artist Group put the information into action synthetic analysis and presented the data by descriptive analytical method.

The results of the research were as follows: 1. Inheritance of the Vocal Techniques of Patanee Promsombat in *Ngo Pa*. It was inherited from Jao Jom Mom Rajawongse Sadap Ladawan by joining the oral song. both singing 2. The Vocal Techniques of Patanee Promsombat found the singing techniques namely, prodding, pitching, pitching, groaning, forming words, subdued, tying, accentuating, and scattering from 13 songs, namely: 1) Senlao song 2) Tayae song 3) Prasatthong song 4) Balim song 5) Monronghai song 6) Farungkhu song 7) Talayba Song 8) Paelechun song 9) Subthai song 10) Yaohab Song 11) LomnokSalaprai song 12) Khaeklopuri Sam Chan Swap Khaeklop Buri Song Chan Song and 13) Khaekyamduack song.

From the results of this research, we can obtain both knowledge. As a guideline for preserving the singing path that existed since the reign of King Rama V and still benefiting the education circle of Thai music in the future.

Keywords: The Vocal Techniques / Inheritance of singing / Play “Ngo Pa”

บทนำ

บทเพลงนั้นเป็นสิ่งสำคัญที่ช่วยผ่อนคลายความเครียดและความเหนื่อยล้า บทเพลงมีบทบาทในการดำเนินชีวิตของคนเราในด้านต่าง ๆ มากมาย เช่น ใช้ในการสร้างความสุขเพลิดเพลินให้แก่ชีวิต การสร้างความคิดและจินตนาการ แม้ในสมัยโบราณ บทเพลงก็ถูกนำมาขับขานและสร้างความบันเทิงให้แก่ผู้คนมากมาย ไม่ว่าจะเป็นชาวบ้านคนธรรมดา หรือกระทั่งชั้นเจ้าขุนมูลนาย ก็ล้วนมี

ความเกี่ยวข้องกับบทเพลงทั้งสิ้น จึงปฏิเสธไม่ได้ว่าบทเพลงสำคัญกับชีวิตของคนเราอย่างมาก การขับร้องเพลงไทย เป็นศาสตร์แขนงหนึ่งที่มีบทบาทสำคัญในชีวิตมนุษย์เป็นอย่างมาก แม้กระทั่งเด็กแรกเกิดยังใช้เสียงเพลงในการขับกล่อม “การขับร้อง” เป็นสิ่งสำคัญอย่างมากในชีวิตมนุษย์ บางคนใช้เสียงร้องเป็นเครื่องมือในการสื่อสารและการแสดงอำนาจ บางคนใช้เป็นตัวแทนของสังคมและวัฒนธรรม อีกทั้งการขับร้องยังเป็นการแสดงอารมณ์ความรู้สึกของผู้ขับร้องถ่ายทอดผ่านน้ำเสียง ภาษา คำร้อง หรือคำประพันธ์ที่ถูกแต่งขึ้น

การขับร้องเพลงไทย ถือเป็นวัฒนธรรมอย่างหนึ่งของคนไทยที่มีมาแต่โบราณ เป็นสิ่งที่แสดงให้เห็นถึงเอกลักษณ์ไทยอย่างแท้จริง เพราะในการขับร้องเพลงไทย มีการใช้ภาษาไทยที่บ่งบอกถึงความเป็นชาติไทย และด้วยความไพเราะของเพลงไทยที่ถ่ายทอดผ่านบทประพันธ์ หรือคำกลอนที่ถูกร้อยเรียงขึ้นโดยครู กวีในทุกยุคสมัยที่ผ่านมา ทำให้เพลงไทยมีเอกลักษณ์ เพราะมีการเรียงร้อยขึ้นโดยฝีมือของผู้ประพันธ์ผ่านจินตนาการ ทั้งสัมผัสของบทกลอนที่ทำให้เข้าใจ และสามารถท่องจำได้ง่าย จึงทำให้บทเพลงไทยอยู่คู่กับคนไทยมาอย่างยาวนาน หนึ่งในบทกลอนบทละครที่มีการแต่งด้วยภาษาร้อยกรองที่ไพเราะจับใจ คือบทละครเรื่องเงาะป่า

บทละครเรื่องเงาะป่า เป็นบทพระราชนิพนธ์เรื่องเอกในพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ 5 ที่ทรงพระราชนิพนธ์ ขึ้นในปี พ.ศ. 2448 เมื่อคราวรักษาพระอาการประชวร ด้วยโรคมาลาเรีย ณ ห้องโถง พระที่นั่งวิมานเมฆ พระราชวังดุสิต ระหว่างวันที่ 26 มกราคม ถึงวันที่ 2 กุมภาพันธ์ 2448 โดยใช้เวลาเพียง 8 วัน เนื่องจากทรงบันดาลพระทัยจากเรื่องราวที่เด็กเงาะซาไก ชื่อคนัง นำเรื่องราวความรักของคนในเผ่ามาเล่าถวาย โดยในระหว่างที่ทรงพระราชนิพนธ์นั้น ทรงมีผู้ช่วยที่สำคัญด้วยกันหลายท่าน คือ สมเด็จพระเจ้าลูกเธอเจ้าฟ้านิภานภดล กรมขุนอุทองเขตขัตติยนารี (สมเด็จหญิงน้อย) พระราชธิดาในรัชกาลที่ 5 ทรงทำหน้าที่เลขานุการช่วยคัดลอกบทพระราชนิพนธ์ พระวิมาดาเธอกรมพระสุทธาสินีนาฏ ปิยมหาราชปดิวรัดา ผู้ทรงประสานงานกับพระยาเสนาะดุริยางค์ ฝ่ายบรรเลงและขับร้อง เจ้าจอมหม่อมราชวงศ์สดับ ในรัชกาลที่ 5 ผู้ซึ่งทำหน้าที่เป็นผู้ขับร้องต้นเสียงในพระราชนิพนธ์เรื่องเงาะป่า พระยาเสนาะดุริยางค์ (แช่ม สุนทรวาทิน) และพระประดิษฐไพเราะ ผู้ที่ทำหน้าที่ถวายการบรรจเพลง

และประพันธ์ท่วงร้องและวงดนตรีบรรเลงถวายให้ทรงพระราชวินิจฉัย โดยบทละครเรื่องเงาะป่านี้ ถือเป็นวรรณกรรมที่มุ่งเน้นการขับร้องและการบรรเลงเป็นสำคัญ และมีความสำคัญในเชิงประวัติศาสตร์ แสดงให้เห็นถึงพระอัจฉริยภาพของพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัวในหลายประการ ทั้งในด้านสังคมและวัฒนธรรม ซึ่งมีคุณค่าและแฝงไปด้วยแง่คิด โดยทรงศึกษาเรื่องราวของพวกเงาะอย่างละเอียด และแสดงให้เห็นถึงพระอัจฉริยภาพในฐานะนักปกครองที่ทรงเอาพระทัยใส่พสกนิกรทุกหมู่เหล่า แม้ชนกลุ่มน้อย ทรงยอมรับความแตกต่างทางเชื้อชาติ และวัฒนธรรมที่มีความหลากหลายในแต่ละเผ่าพันธุ์

โดยในระหว่างปี พ.ศ. 2517-2518 มีคีตศิลปินจำนวนหนึ่ง ที่ได้รับโอกาสในการเพิ่มพูนความรู้ด้านคีตศิลป์ไทย เหตุด้วยเจ้าจอมหม่อมราชวงศ์สดับ ลดาวัลย์ ผู้ซึ่งได้รับใช้ใกล้ชิดเบื้องพระยุคลบาท ซึ่งเป็นบุคคลที่มีความสำคัญมากในเรื่องที่เกี่ยวกับพระราชนิพนธ์บทละครเรื่องเงาะป่า ในรัชกาลที่ 5 เนื่องจากท่านเป็นผู้ขับร้องต้นเสียงในพระราชนิพนธ์เรื่องเงาะป่า เจ้าจอมหม่อมราชวงศ์สดับนั้น ถือกำเนิดในราชสกุลที่สืบเนื่องมาจากพระบาทสมเด็จพระนั่งเกล้าเจ้าอยู่หัว พระมหากษัตริย์รัชกาลที่ 3 แห่งกรุงรัตนโกสินทร์ เป็นธิดาของหม่อมเจ้าเพิ่ม ลดาวัลย์ ในกรมหมื่นภูมินทรภักดีและหม่อมช้อย กุลสตรีแห่งสกุลนครานนท์ ครั้นเมื่อเจริญวัยได้เพียง 11 ขวบ ก็ได้เข้ามาอยู่ในพระบรมมหาราชวังกับพระวิมาดาเธอฯ หม่อมราชวงศ์สดับ ได้รับพระอุปถัมภ์บำรุงอยู่ในตำหนักพระวิมาดาเธอฯ เยี่ยงพระญาติ โดยทรงโปรดให้เรียนหนังสือจากครูทั้งภาษาไทยและภาษาอังกฤษ ฝึกหัดงานฝีมือรวมทั้งกับข้าวคาวหวาน และเนื่องจากเป็นคนที่คล่องแคล่วทะมัดทะแมง จึงเป็นที่โปรดปรานของเจ้านายทุกพระองค์ ทั้งยังมีหน้าที่ตามเสด็จพระวิมาดาเธอฯ ในกระบวนเสด็จทุกงาน จนเมื่อครั้งเจริญวัยขึ้นเป็นกุลสตรีที่นอกจากจะมีรูปสมบัติแล้ว ยังมีน้ำเสียงไพเราะมากอีกด้วย

เนื่องจากเจ้าจอมหม่อมราชวงศ์สดับ ลดาวัลย์ ท่านมีความประสงค์ที่จะถ่ายทอดบทเพลงในบทละครเรื่องเงาะป่า บทพระราชนิพนธ์รัชกาลที่ 5 เพราะคิดว่าน่าจะเป็นประโยชน์กับประเทศชาติบ้านเมืองได้ โดยทางขับร้องตามแบบฉบับเจ้าจอมหม่อมราชวงศ์สดับ ลดาวัลย์ ในรัชกาลที่ 5 ต้นเสียงในการขับร้องบทละครเรื่องเงาะป่า บทละครที่พระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว ทรงพระราชนิพนธ์ไว้เมื่อปี พ.ศ. 2448 นั้น เป็นเพลงที่มีลักษณะเฉพาะ และมีกลวิธีการขับร้องเฉพาะ

ซึ่งถือเป็นสิ่งสำคัญในการขับร้องที่แสดงให้เห็นถึงกลเม็ดเด็ดพราย ความเชี่ยวชาญในศาสตร์ของการขับร้องเพลงไทย เทคนิคและวิธีการเฉพาะบุคคล จึงติดต่อขอความร่วมมือมายังกองการสังคีต กรมศิลปากร ให้คัดเลือกนักร้องและนักดนตรี เพื่อเตรียมการบันทึกเสียงไว้เป็นหลักฐาน โดยเจ้าจอมหม่อมราชวงศ์สดับ ลดาวัลย์ เป็นผู้หาทุนสนับสนุนขอรับอาสาเป็นผู้ฝึกสอน ดูแลการขับร้องและการบรรเลงให้มีความละเอียดแม่นยำเหมือนสมัยแผ่นดินสมเด็จพระพุทธเจ้าหลวง รัชกาลที่ 5 มากที่สุด โดยในการบันทึกเสียงในครั้งนั้น มีคีตศิลปินที่ได้รับการถ่ายทอดบทเพลงในบทพระราชนิพนธ์เรื่องเงาะป่า โดยเจ้าจอมหม่อมราชวงศ์สดับ ลดาวัลย์ ซึ่งเป็นต้นเสียงในรัชกาลที่ 5 เพียง 7 ท่านเท่านั้น แบ่งเป็น คีตศิลปินหญิงจำนวน 5 ท่าน และคีตศิลปินชายจำนวน 2 ท่าน หนึ่งในนั้นคือ ครูพัฒน์ พร้อมสมบัติ คีตศิลปินหญิงที่ได้รับการถ่ายทอดบทเพลงในบทละครเรื่องเงาะป่า ตามแบบฉบับของเจ้าจอมหม่อมราชวงศ์สดับ ลดาวัลย์

ครูพัฒน์ พร้อมสมบัติ เป็นผู้ที่มีองค์ความรู้และความเชี่ยวชาญทางด้านการขับร้องเพลงไทย โดยได้รับการฝึกหัดการขับร้องเพลงจากครูที่มีชื่อเสียงความสามารถ และประสบการณ์หลายท่าน เช่น ครูท้วม ประสิทธิ์กุล ครูดารานาวีเสถียร ครูล้นจี จารุจรณ์ ครูจิมลิ้ม กุลตันท์ คุณหญิงชั้น ศิลปบรรเลง และครูจินทนา พิจิตรคุรุการ ทำให้เป็นผู้ที่มีความรู้และความเชี่ยวชาญที่หลากหลาย ทั้งยังโดดเด่นในผลงานทางวิชาการด้านดุริยางคศิลป์ไทย เคยเป็นผู้ร่วมวงดนตรีข้าหลวง บรรเลงในงานส่วนพระองค์ของพระบรมวงศานุวงศ์ ซึ่งต่อมาได้สอบบรรจุเป็นศิลปินของกองการสังคีต และได้เปลี่ยนเส้นทางผันตัวเองมาเป็นนักวิชาการ ต่อมาได้รับการคัดเลือกให้เป็นข้าราชการตัวอย่างของกรมศิลปากร ในปี พ.ศ. 2534 จนกระทั่งครบวาระเกษียณอายุราชการ ก็ได้รับพระมหากรุณาธิคุณพระราชทานเครื่องราชอิสริยาภรณ์ ชั้นประถมาภรณ์ช้างเผือก หลังจากนั้นก็อุทิศตนให้คำปรึกษา ถ่ายทอดความรู้ที่มีอยู่ให้กับสถาบัน การศึกษาหลายแห่ง จนได้รับพระราชทานปริญญาดุษฎีบัณฑิตกิตติมศักดิ์ สาขาวิชาดนตรีไทย จากมหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา

ปัจจุบัน การแสดงละครเรื่องเงาะป่า บทพระราชนิพนธ์ในพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว ที่เปี่ยมไปด้วยสุนทรียรสทางด้านคีตดุริยางคศิลป์นั้น กำลังจะสูญหายไป ไม่ค่อยเป็นที่นิยมและนำมาแสดงกันเหมือนดังแต่ก่อน

อีกทั้งบุคคลที่ได้รับการถ่ายทอดการขับร้องเพลงละครเรื่องเงาะป่า ตามแบบฉบับของเจ้าจอมหม่อมราชวงศ์สดับ ลดาวัลย์ ก็เห็นจะเหลือน้อยเต็มที หนึ่งในนั้นคือ ครูพัฒน์ พร้อมสมบัติ ซึ่งถือเป็นบุคคลข้อมูลที่มีทั้งองค์ความรู้และความเชี่ยวชาญทางด้านการขับร้องเพลงไทย ผู้วิจัยจึงเล็งเห็นว่าควรที่จะร่วมกันอนุรักษ์และสืบทอดบทร้องในบทพระราชนิพนธ์เรื่องเงาะป่าไว้มิให้สูญหายเนื่องจากเป็นบทพระราชนิพนธ์เรื่องหนึ่งที่ถือได้ว่าเป็นหนึ่งในยอดของกลอนบทละคร ดังนั้น ผู้วิจัยจึงมีความสนใจจะศึกษาทวิวิธีการขับร้องของครูพัฒน์ พร้อมสมบัติ ในบทละครเรื่องเงาะป่า บทพระราชนิพนธ์ในรัชกาลที่ 5 ตามแบบฉบับของเจ้าจอมหม่อมราชวงศ์สดับ ลดาวัลย์ คีตศิลป์ที่มากไปด้วยความสามารถและได้รับโอกาสในการเข้ารับการถ่ายทอดทางขับร้องเพลงในบทละครเรื่องเงาะป่าจากเจ้าจอมหม่อมราชวงศ์สดับ ลดาวัลย์ พระสนมเอกในรัชกาลที่ 5 ผู้ที่เป็นต้นเสียงการขับร้องในบทละครเรื่องเงาะป่าโดยตรง และเพื่อเป็นหลักฐานให้อยู่ในแวดวงดนตรีไทยต่อไปเบื้องต้นว่าการขับร้องเพลงในครั้งสมัยพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัวนั้น ขับร้องกันอย่างไร

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาการสืบทอดการขับร้องของครูพัฒน์ พร้อมสมบัติ ในบทละครเรื่องเงาะป่า บทพระราชนิพนธ์ในรัชกาลที่ 5 ตามแบบฉบับของเจ้าจอมหม่อมราชวงศ์สดับ ลดาวัลย์
2. เพื่อศึกษาทวิวิธีการขับร้องของครูพัฒน์ พร้อมสมบัติ ในบทละครเรื่องเงาะป่า บทพระราชนิพนธ์ในรัชกาลที่ 5 ตามแบบฉบับของเจ้าจอมหม่อมราชวงศ์สดับ ลดาวัลย์

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. ช่วยให้ผู้ที่สนใจศึกษาทราบถึงพระอัจฉริยภาพของพระมหากษัตริย์ไทย พระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว (รัชกาลที่ 5) ที่ทรงมีพระปรีชาสามารถในด้านคีตดุริยางคศิลป์และด้านวรรณกรรม และแสดงให้เห็นถึงศาสตร์ทางด้านคีตดุริยางคศิลป์ที่เกิดขึ้นตามยุคสมัยผ่านการสืบทอดการขับร้องของครูพัฒน์ พร้อมสมบัติ ในบทละครเรื่องเงาะป่า บทพระราชนิพนธ์ในรัชกาลที่ 5 ตามแบบฉบับของเจ้าจอมหม่อมราชวงศ์สดับ ลดาวัลย์

2. ได้ทราบถึงกลวิธีการขับร้องของครุพัฒน์ พร้อมสมบัติ ในบทละครเรื่องเงาะป่า บทพระราชนิพนธ์ในรัชกาลที่ 5 ตามแบบฉบับของเจ้าจอมหม่อมราชวงศ์สดับ ลดาวัลย์ ซึ่งเป็นทางโบราณที่มีมาแต่สมัยรัชกาลที่ 5 และกำลังจะสูญหายไป ดังนั้น เพื่อเป็นการเก็บรักษาสมบัติของชาติให้คงอยู่ และยังประโยชน์ต่อวงการศึกษา ด้านดนตรีคีตศิลป์ไทยต่อไปในอนาคต ผู้วิจัยจึงได้ทำการวิจัยและคาดว่า วิทยานิพนธ์เล่มนี้จักเป็นประโยชน์ต่อผู้ที่สนใจศึกษาทางขับร้องเพลงในบทละครเรื่องเงาะป่า บทพระราชนิพนธ์ในรัชกาลที่ 5 ตามแบบฉบับของเจ้าจอมหม่อมราชวงศ์สดับ ลดาวัลย์

ขอบเขตของการวิจัย

1. ศึกษาการสืบทอดการขับร้องของครุพัฒน์ พร้อมสมบัติ ในบทละครเรื่องเงาะป่า บทพระราชนิพนธ์ในรัชกาลที่ 5 ตามแบบฉบับของเจ้าจอมหม่อมราชวงศ์สดับ ลดาวัลย์

2. ศึกษาวิธีการขับร้องและทำนองทางขับร้องของครุพัฒน์ พร้อมสมบัติ ในบทละครเรื่องเงาะป่า บทพระราชนิพนธ์ในรัชกาลที่ 5 ตามแบบฉบับของเจ้าจอมหม่อมราชวงศ์สดับ ลดาวัลย์ จำนวน 13 เพลง เป็นการเลือกเพลงแบบเจาะจง โดยบุคคลข้อมูลหลัก คือ ครุพัฒน์ พร้อมสมบัติ เป็นผู้เลือกให้ตามความเหมาะสม และเป็นบทเพลงที่กำลังจะสูญหาย ควรค่าแก่การอนุรักษ์ไว้ 13 เพลง ดังนี้ 1) เพลงเช่นเหล้า 2) เพลงทะแย 3) เพลงปราสาททอง 4) เพลงบหลืม 5) เพลงมอญร้องไห้ 6) เพลงฝรั่งคู่ 7) เพลงทะเลบัว 8) เพลงแปะเล่ซุน 9) เพลงศัพทไทย 10) เพลงยาวแหบ 11) เพลงโลมนอกสลับร้าย 12) เพลงแขกลพบุรีสามชั้น สลับแขกลพบุรีสองชั้น และ 13) เพลงแขกยามดึก

วิธีดำเนินการวิจัย

1. กลุ่มเป้าหมายและการเลือกกลุ่มเป้าหมาย

1.1 กลุ่มผู้ให้ข้อมูลหลัก

ผู้เชี่ยวชาญที่ได้รับการถ่ายทอดกลวิธีการขับร้องเพลงในบทละครเรื่องเงาะป่าโดยตรงจากเจ้าจอมหม่อมราชวงศ์สดับ ลดาวัลย์ หนึ่งในคีตศิลปินที่อยู่ในเหตุการณ์การบันทึกเสียงละครเรื่องเงาะป่า เมื่อวันที่ 13 มกราคม พ.ศ. 2518 ณ กรมศิลปากร เป็นคีตศิลปินที่มีชื่อเสียงทางด้านการขับร้องเพลงไทย และเป็นที

ยอมรับ ซึ่งผู้วิจัยทำการคัดเลือกบุคคลผู้ให้ข้อมูลหลักที่ได้รับการถ่ายทอดกลวิธีการขับร้องในบทละครเรื่องเงาะป่า บทพระราชนิพนธ์ในรัชกาลที่ 5 ตามแบบฉบับของเจ้าจอมหม่อมราชวงศ์สดับ ลดาวัลย์ ที่มีคุณสมบัติครบถ้วน โดยได้คัดเลือกคีตศิลปินจำนวน 1 ท่าน คือ ครูพัฒน์ พร้อมสมบัติ

1.2 กลุ่มผู้ปฏิบัติ

เป็นผู้ที่มีความรู้ความเชี่ยวชาญ สามารถถ่ายทอดองค์ความรู้ด้านการปฏิบัติการบรรเลงดนตรี และขับร้องเพลงไทยได้ โดยแบ่งออกเป็น 2 กลุ่ม ดังนี้คือกลุ่มนักร้อง และกลุ่มนักดนตรี

1.3 กลุ่มศิลปินแห่งชาติ และนักวิชาการ

ผู้ที่มีความรู้ด้านดนตรีคีตศิลป์ไทย สามารถถ่ายทอดองค์ความรู้ เนื่องจากเป็นผู้ที่มีประสบการณ์ด้านดนตรีคีตศิลป์ไทย ไม่น้อยกว่า 20 ปี และเป็นบุคคลที่ได้รับการยอมรับในวงการนักร้องนักดนตรีไทย

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

2.1 แบบสัมภาษณ์

ผู้วิจัยใช้การสัมภาษณ์แบบไม่มีโครงสร้าง เป็นแบบสัมภาษณ์ที่มีลักษณะการกำหนดแนวคำถามหรือประเด็นการสัมภาษณ์ที่ครอบคลุมเนื้อหาตามวัตถุประสงค์การวิจัย เน้นการสัมภาษณ์แบบเชิงลึก

2.2 แบบสังเกต

ผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับกลวิธีการขับร้องของครูพัฒน์ พร้อมสมบัติ โดยการเข้าไปต่อเพลงและฝึกปฏิบัติเพลงในบทละครเรื่องเงาะป่ากับครูพัฒน์ พร้อมสมบัติ เพื่อศึกษากลวิธีการขับร้องได้อย่างสมบูรณ์ และชัดเจนยิ่งขึ้น ด้วยวิธีการสังเกตแบบมีส่วนร่วม

3. การเก็บรวบรวมและการจัดกระทำข้อมูล

3.1 ศึกษา วิเคราะห์ข้อมูลจากเอกสาร หนังสือ ตำรา บทความ งานวิจัย วิทยานิพนธ์ สื่อวีดิทัศน์ และสื่ออิเล็กทรอนิกส์ (แถบบันทึกเสียง) ที่เกี่ยวข้องกับประวัติความเป็นมาของบทละครเรื่องเงาะป่า พระราชนิพนธ์ในพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว (รัชกาลที่ 5) จากแหล่งข้อมูลต่าง ๆ

3.2 รวบรวมข้อมูลการสัมภาษณ์จากกลุ่มผู้ให้ข้อมูล โดยการสัมภาษณ์แบบไม่มีโครงสร้าง ด้วยวิธีการจดบันทึก บันทึกเสียง บันทึกภาพกับบุคคลข้อมูล

ที่มีความรู้ทางด้านดนตรีคีตศิลป์ไทยและบทละครเรื่องเงาะป่า การรวบรวมข้อมูลครั้งนี้ ผู้วิจัยแบ่งการเก็บข้อมูลด้วยการสัมภาษณ์ออกเป็น 3 กลุ่ม ตามลักษณะของผู้ให้ข้อมูลสำคัญ ดังนี้คือ 1) กลุ่มผู้ให้ข้อมูลหลัก 2) กลุ่มผู้ปฏิบัติ 3) กลุ่มศิลปินแห่งชาติและนักวิชาการ

3.3 การสังเกต ผู้วิจัยใช้วิธีการสังเกตการณ์การขับร้องเพลงจากครุพัฒน์ พร้อมสมบัติ เป็นการสังเกตแบบมีส่วนร่วม ซึ่งเป็นข้อมูลเชิงประจักษ์ที่ใช้สนับสนุนข้อมูลเกี่ยวกับกระบวนการถ่ายทอดกลวิธีการขับร้องของครุพัฒน์ พร้อมสมบัติ ในบทละครเรื่องเงาะป่า บทพระราชนิพนธ์ในรัชกาลที่ 5 ตามแบบฉบับของเจ้าจอมหม่อมราชวงศ์สดับ ลดาวัลย์ เพื่อความถูกต้อง

4. การตรวจสอบและการวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยดำเนินการตรวจสอบคุณภาพของข้อมูล ด้วยวิธีการตรวจสอบสามเส้า โดยแบ่งออกเป็น 2 ด้าน ดังนี้

4.1 การตรวจสอบสามเส้าด้านข้อมูล คือ การตรวจสอบความถูกต้องของข้อมูล เกี่ยวกับกระบวนการถ่ายทอดกลวิธีการขับร้องของครุพัฒน์ พร้อมสมบัติ ในบทละครเรื่องเงาะป่า บทพระราชนิพนธ์ในรัชกาลที่ 5 ตามแบบฉบับของเจ้าจอมหม่อมราชวงศ์สดับ ลดาวัลย์ จากกลุ่มผู้ปฏิบัติ ผู้ที่มีความรู้ความเชี่ยวชาญสามารถถ่ายทอดองค์ความรู้ด้านการปฏิบัติการบรรเลงดนตรีและการขับร้องเพลงไทยได้ กลุ่มนักวิชาการและศิลปินแห่งชาติ ที่มีประสบการณ์ด้านดนตรีคีตศิลป์ไทยไม่น้อยกว่า 20 ปี เป็นบุคคลที่ได้รับการยอมรับในวงการนักร้องนักดนตรีไทยเพื่อความเชื่อมั่นในความถูกต้องครบถ้วนของข้อมูล

4.2 การตรวจสอบสามเส้าวิธีรวบรวมข้อมูล คือ การใช้วิธีการต่าง ๆ ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเดียวกัน โดยการใช้วิธีการสัมภาษณ์และการสังเกตในการเก็บข้อมูล เกี่ยวกับกลวิธีวิธีการขับร้องของครุพัฒน์ พร้อมสมบัติ ในบทละครเรื่องเงาะป่า

5. การวิเคราะห์และการสังเคราะห์ข้อมูล

5.1 ศึกษาการสืบทอดการขับร้องของครุพัฒน์ พร้อมสมบัติ ในบทละครเรื่องเงาะป่า บทพระราชนิพนธ์ในรัชกาลที่ 5 ตามแบบฉบับของเจ้าจอมหม่อมราชวงศ์สดับ ลดาวัลย์ โดยการศึกษาประวัติความเป็นมา ข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับบทละครเรื่องเงาะป่า การสืบทอดการขับร้องเพลงของครุพัฒน์

พร้อมสมบัติ ที่ได้รับการถ่ายทอดจากเจ้าจอมหม่อมราชวงศ์สดับ ลดาวัลย์ ที่เป็นกลวิธีเฉพาะ

5.2 ศึกษากลวิธีการขับร้องของครูพัฒน์ พร้อมสมบัติ ในบทละครเรื่องเงาะป่า บทพระราชนิพนธ์ในรัชกาลที่ 5 ตามแบบฉบับของเจ้าจอมหม่อมราชวงศ์สดับ ลดาวัลย์ โดยผู้วิจัยได้กำหนดขอบเขตของเพลงที่จะทำการศึกษาข้อมูลจำนวน 13 เพลง เป็นการเลือกแบบเจาะจง โดยบุคคลข้อมูลหลัก คือ ครูพัฒน์ พร้อมสมบัติ

6. การนำเสนอข้อมูล

ผู้วิจัยได้ศึกษาวิเคราะห์ข้อมูล โดยสรุปประเด็นตามวัตถุประสงค์ และได้นำเสนอการเขียนข้อมูล โดยใช้วิธีเชิงคุณภาพเชิงวิเคราะห์ และจัดพิมพ์รูปเล่มตามระเบียบของสถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์

ผลการวิจัย

1. การสืบทอดการขับร้องของครูพัฒน์ พร้อมสมบัติ ในบทละครเรื่องเงาะป่า บทพระราชนิพนธ์ในรัชกาลที่ 5 ตามแบบฉบับของเจ้าจอมหม่อมราชวงศ์สดับ ลดาวัลย์ นั้น พบว่า ครูพัฒน์ พร้อมสมบัติ ได้รับการถ่ายทอดและสืบทอดการขับร้องเพลงในบทละครเรื่องเงาะป่า บทพระราชนิพนธ์ในรัชกาลที่ 5 ตามแบบฉบับเจ้าจอมหม่อมราชวงศ์สดับ ลดาวัลย์ มาจากเจ้าจอมหม่อมราชวงศ์สดับ ลดาวัลย์ เมื่อครั้งเหตุการณ์บันทึกเสียงบทละครเรื่องเงาะป่า เมื่อวันที่ 13 มกราคม พ.ศ. 2518 ณ กรมศิลปากร

ภาพที่ 1 เจ้าจอมหม่อมราชวงศ์สดับ ลดาวัลย์ และคีตกวีและคีตศิลปิน ครั้งเมื่อเหตุการณ์บันทึกเสียงบทละครเรื่องเงาะป่า เมื่อวันที่ 13 มกราคม 2518 ณ กรมศิลปากร

ที่มา: ครูพัฒน์ พร้อมสมบัติ (22 สิงหาคม 2564)

และได้รับโอกาสในการเข้าไปต่อเพลงกับเจ้าจอมหม่อมราชวงศ์สดับ ลดาวัลย์ ที่วังหลวงในหลายครั้งต่อมา ซึ่งครูพัฒน์ พร้อมสมบัติ ได้อธิบายถึงเจ้าจอมหม่อมราชวงศ์สดับ ลดาวัลย์ ไว้ว่า “เจ้าจอมหม่อมราชวงศ์สดับ ลดาวัลย์ ท่านเป็นต้นเสียงในสมัยรัชกาลที่ 5 และมีน้ำเสียงที่ไพเราะมาก พอสืบมาจนกระทั่งในสมัยรัชกาลที่ 9 เจ้าจอมหม่อมราชวงศ์สดับ ลดาวัลย์ ท่านคิดเสียตายว่าเพลงในบทละครเรื่องเงาะป่า บทพระราชนิพนธ์ในสมัยรัชกาลที่ 5 ที่ท่านได้ต่อไว้ น่าจะเป็นประโยชน์แก่ชาติบ้านเมืองได้ จึงได้ติดต่อมายังกรมศิลปากร เพื่อถ่ายทอดบทเพลงและทำการบันทึกเสียง ซึ่งวิธีการถ่ายทอดของเจ้าจอมหม่อมราชวงศ์สดับ ลดาวัลย์ นั้น เริ่มจากการอธิบายความเป็นมาว่าใครบรรจเพลง ใครทำหน้าที่อะไรบ้าง มีวิธีการร้องอย่างไร แล้วรัชกาลที่ 5 ท่านทรงโปรดปรานการขับร้องแบบไหน ซึ่งในการต่อเพลงแต่ละครั้งจะเห็นได้ว่า เจ้าจอมหม่อมราชวงศ์สดับ ลดาวัลย์ ท่านมีความจำที่เป็นเลิศ อีกทั้งยังมีลูกคอกที่แพรวพราว โดยท่านจะดูว่านักร้องคนไหนเหมาะสมกับเพลงไหน ก็จะทำให้ร้องเพลงนั้น ทุกครั้งที่ได้รับการถ่ายทอด ครูพัฒน์ พร้อมสมบัติ ก็ได้จดจำลวิธีการขับร้องมาอย่างมากมาย เช่น การปรับเสียง การโปรยเสียง การโหนเสียง” (พัฒน์ พร้อมสมบัติ, 2564, สัมภาษณ์)

วิธีการถ่ายทอดเพลงในบทละครเรื่องเงาะป่า บทพระราชนิพนธ์ ในรัชกาลที่ 5 ตามแบบฉบับของเจ้าจอมหม่อมราชวงศ์สดับ ลดาวัลย์ มีวิธีการถ่ายทอด ดังนี้

1) การขับร้องที่ดีเริ่มต้นจากท่านั่ง ท่านั่งจะช่วยให้หน้าร้องมีบุคลิกภาพที่ดี และสามารถขับร้องออกมาได้อย่างไพเราะน่าฟัง โดยการนั่งพับเพียบหลังตรง การนั่งหลังตรง เป็นการช่วยให้ระบายนหายใจเข้าออกได้สะดวก และช่วยให้ทุกส่วนในร่างกายปลอดโปร่ง มีบุคลิกภาพดูสง่างามอ่อนโยน มือประสานไว้ที่หน้าตัก ไม่ควรทำวแซน นัยน์ตาชำเลืองดูบท หูสดับรับฟังเสียงดนตรี

2) อธิบายความเป็นมาว่าผู้บรรจเพลงคือใคร แต่ละคนทำหน้าที่อะไรบ้าง การขับร้องในสมัยรัชกาลที่ 5 มีวิธีการร้องอย่างไร และท่านทรงโปรดปรานการขับร้องแบบไหน เพื่อให้เข้าใจพระราชประสงค์ของพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว

3) การเลือกผู้ขับร้องให้เหมาะสมกับเพลง โดยการคัดเลือกเสียงนักร้อง แต่ละคนว่าเหมาะสมกับเพลงแนวไหน เหมาะสมกับอารมณ์เพลงแบบใด

ภาพที่ 3 กระบวนการถ่ายทอดกลวิธีการขับร้องของครูพัฒนีย์ พร้อมสมบัติ
ในบทละครเรื่องเงาะป่า บทพระราชนิพนธ์ในรัชกาลที่ 5
ตามแบบฉบับของเจ้าจอมหม่อมราชวงศ์สดับ ลดาวัลย์
ให้แก่นางสาวสุพัตรา ไพพิเชษฐ (ผู้วิจัย)
ที่มา: ผู้วิจัย

2. กลวิธีการขับร้องของครูพัฒนีย์ พร้อมสมบัติ ในบทละครเรื่องเงาะป่า บทพระราชนิพนธ์ในรัชกาลที่ 5 ตามแบบฉบับของเจ้าจอมหม่อมราชวงศ์สดับ ลดาวัลย์จำนวนทั้งสิ้น 13 บทเพลง ดังนี้ 1) เพลงเช่นเกล้า พบกลวิธีการขับร้องด้วยน้ำเสียงออกไปแบบตรง ๆ ไม่ต้องประดิษฐ์หรือปั้นคำ เพราะอาจทำให้เกิดความงามหรือเกินความพอดีที่ผู้ประพันธ์ได้ตั้งใจประพันธ์ไว้และเพื่อให้เกิดความเข้มข้นของบทเพลง 2) เพลงทะเลแย พบกลวิธีการขับร้อง เช่น การโหนเสียง การครั่น 3) เพลงปราสาททอง พบกลวิธีที่เรียกว่าการซ้อนเสียง ซึ่งเป็นการเอื้อนจากเสียงต่ำไปหาเสียงสูง แล้วโรยเสียงอ่อนลงมา ทำให้เกิดความไพเราะ 4) เพลงบหล่ม กลวิธีที่พบคือ การฝึกฟัง ฝึกแม่นยำจังหวะ ฝึกซ้อมร้องให้เกิดทักษะ และออกอักขระให้ชัดเจนตามบทประพันธ์ 5) เพลงมอญร้องไห้ สิ่งที่ควรระวังของเพลงนี้คือเรื่องของจังหวะ และพบกลวิธีที่เรียกว่าการยืนเสียง 6) เพลงฝรั่งคู่ กลวิธีที่พบคือ การครั่น การปั้นคำ การย้อย และการปรับ 7) เพลงทะเลบ้า กลวิธี

ที่พบคือ การเน้นเสียงเน้นคำให้ชัดเจน และต้องระวังจังหวะให้ถูกต้อง 8) เพลงแปะเล่ซุน กลวิธีที่พบคือ การขับร้องหมู่ที่ค่อนข้างพร้อมเพรียง การเอื้อนที่ค่อนข้างสลับเสียงสลับทำนองไปมา ทำให้ความยากของการขับร้องเพิ่มขึ้นอย่างมาก 9) เพลงศัพท์ไทย กลวิธีที่พบคือ การเน้นเสียง เพื่อทำให้เกิดความชัดเจนข้อความ 10) เพลงยาวแหบ กลวิธีที่พบคือ การยืนเสียง 11) เพลงโลมนอกสลับร้าย กลวิธีที่พบจะเน้นไปที่ความแม่นยำในบทเพลงหรือบทกลอนดังนี้คือ ฝ่ายชายร้องตามเสียงตั้งของตนจนจบท่อน 1 และฝ่ายหญิงร้องต่อในบทร้องคำที่ 2 ในส่วนของการร้องร้าย ซึ่งเป็นสิ่งที่จะต้องระมัดระวังในการขับร้องต่อจากเสียงผู้ชาย 12) เพลงแขกลพบุรีสามชั้น สลับแขกลพบุรีสองชั้น พบข้อควรระวังในการร้องที่จะต้องใส่ใจเสียงในการขับร้องให้ตรงกันทั้งจังหวะและการหายใจ และพบกลวิธีที่เรียกว่า การโปรยเสียง 13) เพลงแขกยามดึก เป็นการขับร้องในสองอารมณ์สลับกัน พบกลวิธีที่เรียกว่า การเน้นคำ

การอภิปรายผล

จากการศึกษาประวัติและผลงานคีตศิลป์ของเจ้าจอมหม่อมราชวงศ์สดับ ลดาวัลย์ และครูพัฒน์ พร้อมสมบัติ พบว่า เจ้าจอมหม่อมราชวงศ์สดับ ลดาวัลย์ พระสนมเอกในรัชกาลที่ 5 เป็นผู้ถ่ายทอดเพลงในบทละครเรื่องเงาะป่าให้แก่ครูพัฒน์ พร้อมสมบัติ เมื่อครั้งเหตุการณ์บันทึกเสียงบทละครเรื่องเงาะป่า เมื่อวันที่ 13 มกราคม 2518 ณ กรมศิลปากร โดยครูพัฒน์ พร้อมสมบัติ ได้รับการสืบทอดทางขับร้องเพลงในบทละครเรื่องเงาะป่า บทพระราชนิพนธ์รัชกาลที่ 5 ตามแบบฉบับของเจ้าจอมหม่อมราชวงศ์สดับ ลดาวัลย์ จากเจ้าจอมหม่อมราชวงศ์สดับ ลดาวัลย์ เหตุอันเนื่องมาจากเจ้าจอมหม่อมราชวงศ์สดับ ลดาวัลย์ ท่านมีความประสงค์ที่จะถ่ายทอดบทเพลงในบทละครเรื่องเงาะป่า บทพระราชนิพนธ์ในรัชกาลที่ 5 เพราะคิดว่าน่าจะเป็นประโยชน์กับประเทศชาติบ้านเมืองได้ และได้ทำการบันทึกเสียง โดยมีคีตศิลปินจำนวน 7 ท่านด้วยกัน คือ ครูเข้มซ้อย ดุริยพันธุ์ ครูกัญญา โรหิตาจร ครูสุดา เขียววิจิตร ครูแจ้ง คล้ายสีทอง ครูสมชาย ทับพร ครูสุพัชรินทร์ วัฒนพันธุ์ และครูพัฒน์ พร้อมสมบัติ โดยวิธีการถ่ายทอดบทเพลงจะเริ่มจากการอธิบายความเป็นมาว่าใครเป็นผู้บรรจเพลง ใครทำหน้าที่อะไรบ้าง แต่ละบทเพลงมีวิธีการขับร้องอย่างไร พระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว

ท่านจะทรงโปรดปรานแบบไหน ซึ่งในการขับร้องเพลง ผู้ขับร้องจะต้องมีความจำที่เป็นเลิศ จำบทเพลงได้เร็ว ถูกต้องและครบถ้วน ซึ่งสอดคล้องกับทฤษฎีการฝึกหัดขัดเกลากของ ศาสตราจารย์เกียรติคุณ นายแพทย์พูนพิศ อมาตยกุล (2554) ที่ว่าความสัมพันธ์ของกายและจิต เกิดจากการได้รับพันธุกรรมดี (IQ สูง) นำมาสู่พฤติกรรมที่ดี ที่เกิดจากการขัดเกลา ฝึกปฏิบัติจนเกิดความชำนาญ แม่นหู แม่นตา แม่นมือ โดยผ่านการฝึกหัดขัดเกลามาจากครูผู้สอนที่ดีและเชี่ยวชาญ

จากการศึกษาการสืบทอดการขับร้อง มาจนถึงการศึกษากลิณีการขับร้องของครูพัฒน์ พร้อมสมบัติ ในบทละครเรื่องเงาะป่า บทพระราชนิพนธ์ในรัชกาลที่ 5 ตามแบบฉบับของเจ้าจอมหม่อมราชวงศ์สดับ พบว่า ครูพัฒน์ พร้อมสมบัติ มีกลวิธีในการขับร้อง จำนวน 13 เพลง ดังนี้ 1) เพลงเช่นเหล่า เป็นการขับร้องด้วยน้ำเสียงออกไปแบบตรง ๆ ไม่ต้องประดิษฐ์หรือปั้นคำ เพราะอาจทำให้เกิดความงามหรือเกิดความพอดีที่ผู้ประพันธ์ตั้งใจประพันธ์ไว้ 2) เพลงทะเลแยะ พบกลวิธีการครั่นและการโน้หนเสียง 3) เพลงปราสาททอง พบกลวิธีการขับร้องที่เรียกว่าการซ่อนเสียง 4) เพลงบทลิ้ม เน้นย้ำในเรื่องของจังหวะ ซึ่งจะมีการเว้นช่วงของการร้องตามจังหวะของท่านองเพลง 5) เพลงมอญร้องไห้ พบกลวิธีที่เรียกว่าการย่นเสียง 6) เพลงฝรั่งคู่ พบกลวิธีการครั่น การปั้นคำ การย้อย และการปรับ 7) เพลงทะเลบัว การขับร้องจะต้องกระซิบจังหวะ และเน้นเสียงเน้นคำให้ชัดเจน 8) เพลงแปะเล่ซุ่น การขับร้องและการเอื้อนมีความซับซ้อนของเสียง เสียงเอื้อนจะเลื่อนไหลไปมา 9) เพลงศัพทไทย กลวิธีการขับร้องที่พบคือการเน้นเสียง 10) เพลงยาวแหบ กลวิธีที่พบคือการย่นเสียง 11) เพลงโลมนอกสลับร้าย เป็นการร้องที่ค่อนข้างยากในการต่อเสียงระหว่างเพลง ทั้งสองฝ่ายต้องมีความแม่นยำในเสียง 12) เพลงแขกกลพบุรีสามชั้น สลับแขกกลพบุรีสองชั้น เป็นการร้องหมู่และต้นบท พบกลวิธีการขับร้องที่เรียกว่าการโปรยเสียง 13) เพลงแขกยามดึก คือการขับร้องในสองอารมณ์สลับกัน พบกลวิธีที่เรียกว่าการเน้นคำ ซึ่งสอดคล้องกับทฤษฎีสุนทรียศาสตร์ของสงัด ภูเขาทอง (2532 : 14) ว่าด้วยเรื่องความงามของศิลปะ ศาสตร์ของดนตรีไทยเป็นศาสตร์อย่างหนึ่งที่เกี่ยวข้องกับสุนทรียะ โดยมีความงามที่สัมผัสได้ทางหู คือ ท่านอง เสียง ลีลา ความไพเราะของการบรรเลงและขับร้อง การเกิดความงามทางด้านดนตรีนั้นต้องอาศัยทักษะ ความรู้ความเข้าใจ รวมถึงอารมณ์ของนักร้องนักดนตรีที่บรรเลงออกมา

ข้อเสนอแนะ

1. บทละครเรื่องเงาะป่า บทพระราชนิพนธ์ในรัชกาลที่ 5 เป็นบทละครที่มีเพลงไทยสำคัญ ๆ หลายบทเพลง แต่ละบทเพลงก็มีกลวิธีในการขับร้องที่ต่างกันออกไป ซึ่งเป็นสิ่งที่ควรค่าแก่การสืบทอดและอนุรักษ์ไว้อย่างยิ่งจากการสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญด้านดุริยางค์ไทย พบว่า เพลงที่ควรค่าแก่การอนุรักษ์ไว้ และเป็นเพลงที่มีความพิเศษเฉพาะตัว คือ เพลงฉุยฉายสเนา และจากการศึกษาวิธีการขับร้องของครูพัฒน์ พร้อมสมบัติ ในบทละครเรื่องเงาะป่า บทพระราชนิพนธ์ในรัชกาลที่ 5 ตามแบบฉบับของเจ้าจอมหม่อมราชวงศ์สดับ ลดาวัลย์ ผู้วิจัยเห็นว่า ควรศึกษาเพลงอีกหลาย ๆ บทเพลงที่กำลังจะสูญหายไป พร้อมทั้งเปรียบเทียบให้เห็นถึงความแตกต่างของการขับร้องในแบบฉบับของเจ้าจอมหม่อมราชวงศ์สดับ ลดาวัลย์ และการขับร้องในแบบปัจจุบันว่ามีความเหมือนหรือต่างกันอย่างไร เพื่อให้เห็นถึงกลวิธีของผู้ขับร้องที่ได้สอดแทรกลงในการขับร้อง

2. บทละครเรื่องเงาะป่า ซึ่งเกิดจากพระอัจฉริยภาพของพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัวนั้น เป็นวรรณกรรมที่ทรงคุณค่าเป็นอย่างยิ่ง และในทางขับร้องก็มีกลวิธีที่ถูกละเลยไว้มากมาย ผ่านการถ่ายทอดโดยเจ้าจอมหม่อมราชวงศ์สดับ ลดาวัลย์ และบางเพลงก็เริ่มสูญหายไป ผู้วิจัยขอเสนอแนะว่า ในการวิจัยครั้งต่อไปควรมีการศึกษบทเพลงเพิ่มเติม และจากกลุ่มบุคคลข้อมูลที่สำคัญอีก 1 ท่านคือ ครูสมชาย ทับพร ผู้เชี่ยวชาญทางด้านคีตศิลป์ไทย กรมศิลปากร ซึ่งเป็นหนึ่งในคีตศิลปินที่อยู่ในเหตุการณ์การบันทึกเสียงละครเรื่องเงาะป่า เมื่อวันที่ 13 มกราคม พ.ศ. 2518 เพื่อศึกษาวิธีการขับร้องในบทละครเรื่องเงาะป่า บทพระราชนิพนธ์ในรัชกาลที่ 5 ตามแบบฉบับของเจ้าจอมหม่อมราชวงศ์สดับ ลดาวัลย์ และเพื่อมิให้กลวิธีการขับร้องที่มีมาแต่โบราณสูญหายไป ทั้งยังเป็นการอนุรักษ์เพลงในบทละครเรื่องเงาะป่า ซึ่งเป็นวรรณกรรมชิ้นเอกในรัชกาลที่ 5 สืบไป

บรรณานุกรม

- กาญจนา อินทรสุนานนท์. (2540). **เทคนิคการขับร้องเพลงไทย**. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร.
- ถาวร สิกขโกศล. (2559). **บทละครเรื่อง เงาะป่า**. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ: แสงดาว

- ท้วม ประสิทธิกุล. (2529). **หลักคีตศิลป์**. กรุงเทพฯ: โอเดียนสโตร์.
- พัฒน์ พร้อมสมบัติ. (22 สิงหาคม 2564). **สัมภาษณ์**.
- พระตำหนักจิตรลดารโหฐาน. (2526). **ศรदानุสรณ์**. กรุงเทพฯ: อมรินทร์การพิมพ์.
- พูนพิศ อมาตยกุล. (2554). **ทฤษฎีการฝึกหัดขัดเกลาราย**. เอกสารประกอบการสอนรายวิชา 424-405 รายวิชาสุนทรีศาสตร์ทางดุริยางคศิลป์ หลักสูตรศิลปมหาบัณฑิต สาขาวิชาดุริยางคศิลป์ไทย. กรุงเทพฯ : สถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์.
- พูนแสง (ลดาวลัย) สุตะบุตร. (2526). **เจ้าจอมหม่อมราชวงศ์สดับในรัชกาลที่ 5**. กรุงเทพฯ: อมรินทร์การพิมพ์.
- สังัด ภูเขาทอง. (2532). **การดนตรีไทยและการเข้าสู่ดนตรีไทย**. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์เรือนแก้วการพิมพ์.
- สุดารัตน์ ชานูเลขา. (2550). **ประวัติและผลงานนางพัฒน์ พร้อมสมบัติ**. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา.
- สุพัชรินทร์ วัฒนพันธุ์. (2540). **คุณูปการด้านขับร้องจากบทพระราชนิพนธ์เรื่อง “เงาะป่า” ในสูจิบัตรการแสดงเงาะป่า**. กรุงเทพฯ: เครือเจริญโภคภัณฑ์.
- อัมไพวรรณ เดชะชาติ. (2553). **ศิลปิน-ศิลปินกร “ขับขานเสนาะไพเราะพริ้งครูพัฒน์ พร้อมสมบัติ”**. นิตยสารศิลปากร. (5), 88-100.